המאסף

לשתי תקופות הראשונות

משנת

התקמו

Nebst einer deutschen Zugabe

3½ Bogen.

Königsberg, 1786.

gedruckt bey Daniel Christoph Kanter,
Königl. Preuß. Hofbuchdrucker.

לוח

הטעות תמיד נמצאו בדפוסים הראשונים מהמחבר.

תשרי

עמוד	שורה		קרי
ד	יח	פֵּינם	פַּעַם
—	ט	אל	אַל
—	יד	אֱלֹהֵיהּ	אֱלֹהֶיךָ
ו	ל	לו	לי
—	יד	בֶּסוּס	בְּסוּס
—	שו	כְּרוֹב	בְּרוֹב
י	ס	נטיבו חסן	נטיה וחסן
טו	כד	שנהם	שניהם
יו	כג	ופוכת	והוכת

מרחשון

יח	יג	סוּסוּ	סוּסוֹ
יט	פסימן ** כ	לחרו	לחרן
כב	סימן * יח	והסעשה	והמעשה
—	— יג	רחית	רחיתי
כו	לד	בהמוישו	בחוטי

כסלו

לח	ל	בוטח	בוטח
—	לו	בחו	כחו
מא	יג	פערתיס	פערתים
מה	מד	לוסף	לסף
מו	ח	למען	למען

שבט

ע	י	זכי	כי
—	דה	ירולים	ירושלים
עא	יוד	סיוך	חיוך
עב	ל	לחת	לחת
פח	יט	חורתכם	תורתכם
—	דת	קך תעלפות	הקתעלפות

ה מ א ס ף

ל ש נ ת

ה ת ק מ ו

כולל שירים ומכתבים

אשר כאספו ונקבצו יחד על ידי אנשי

חברת דורשי לשון עבר

בקעניגסבערג.

קעניגסבערג שנת תק"מ"ו

כדפס בבית המדפיס דניאל קריסטאף קלנטר
כדפוסו ובאותיות החברה.

ה מ א ס ף

לחדש תשרי תקמ"ו

א

שירים

תהלים מזמור פ"א וכוונתו *)

ברצות יְדַד אֶת עַמּוֹ. חִזְקָלוֹ בְּתֵקַע שׁוֹפָר
חָג, עֲדוֹת בְּרֹאשׁ חָדָשׁ שָׂמוֹ, לָעַר
בְּיוֹם כִּסֵּה בֶחָג.

למנצח על הגתית לאסף.

א גִּשָּׁה עוֹרָה מְנַגֵּחַ
עֲלֵי גִתִּית וְנִשְׁמִיעָה
נָאִם אָסָף וְנָרִיעָה
לְהַלֵּל אֵל לְשַׁבֵּחַ
קוֹרֵא דְרוֹר אֲלֵינוּ
וַיִּפְרְקֵנוּ מֵעֲבוֹד צָרֵינוּ

*) בזוי הוא הוא תפ' כהנת אברהם לפי חבר הרב הקדוש יהר"ר אברהם הכהן הרופא הנלם, על כל ס" תלים, ולהיות הספר הזה יקר בערך ותיכנו תמוי ביל כל אים נגיגה הנה תיזה שיריש מסירין כי נעתו.

הרינו לאלהים עזנו הריעו לאלהי יעקב ׃

ב וּפְצוּחוּ שִׁיר וְהַרְנִינוּ
לְעָזְנוּ מְקוֹם זֶבַח
לְמַחְסֵנוּ מְקוֹם טֶבַח
יָקָר הָבוּ וְהָבִינוּ
קוֹל מַהֲלַל הַשְׁמִיעוּ
וּלְאֵל אֱלֹהֵי יַעֲקֹב הָרִיעוּ ׃

שאו זמרה ותנו תף כמור נעים עם נבל ׃

ג שְׂאוּ זִמְרָה וְזַמְּרוּ
תְּנוּ תֹף לַאֲבִי נָצַח
תְּהִלּוֹתָיו עֲלֵי מָצַח
לְצִיץ יֶשַׁע־תְּעַטְּרוּ
חִישׁ עוֹרְרוּ כָּל חֶבֶל
כִּנּוֹר נָעִימוֹת עִם נְעִימוֹת נָבֶל

תקעו בחדש שופר בכסה ליום חגנו ׃

ד וְתִקְעוּ לוֹ בְּרֹאשׁ חֹדֶשׁ
בְּקוֹל שׁוֹפָר וְהַלֵּלוּ
בְּעוֹז קֶרֶן תְּגַדֵּלוּ

לְרוֹכֵב

לְרוֹכֵב עַל זְבוּל קֶדֶם
זִבְרוֹן תְּרוּעָה תֵּנוּ
לִשְׁמוֹ בְּבָסָה זֶה לְיוֹם חַגֵּנוּ׃

כי חק לישראל הוא משפט לאלהי יעקב׃

ה רְאוּ כִי חָק וַצֵּו מָלָה
לְיִשְׂרָאֵל לְהַצְרִיחַ
וּמִצְוָה דוּא לְהוֹכִיחַ
כְּמוֹ אֵלֶה בְּכָל פֶּלֶךְ
שָׂנָה בְּשָׂנָה לָנוּ
מִשְׁפָּט לְאֵל צוּר יַעֲקֹב נְתָנוּ׃

עדות ביהוסף שמו בצאתו על ארץ מצרים שפת לא ידעתי אשמע׃

ו וְעֵדוּת זֶה אָדוֹן אָרֶץ
בִּיוֹסֵף שָׂם וְאֶפְרַיִם
בְּצֵאתוֹ אָז בְּמִצְרָיִם
בְּקֶרֶב אוֹכְלֵי שָׁרֶץ
בַּמָּקוֹם אֲשֶׁר שָׁמַעְתִּי
שָׂפָה אֲשֶׁר לֹא לִי וְלֹא יָדַעְתִּי

הבירתי מסכל מכמו כפיו מדוד תעברנה ׃

ז אֲנִי אָז שָׁם הֲבִינוֹתִי
(יְדַבֵּר אֵל) רְצוֹן יֶשַׁע
וּמְמֻבָּל בְּנֵי רֶשַׁע
שָׁבֶם עַמִּי הֲסִירוֹתִי
כַּפָּיו לְקַשׁ בַּל יֶתַע
מְסִיר וּמְדוּד תֵּעָבְרָנָה פֶּסַע ׃

כנרה קרנית ותחלנך, לענך בסתר רעם תבחנך
על מי מריבה סלה ׃

ח וְעֵת בַּצָּר קְרָאתָנִי
אֲחַלֶּצְךָ בְּבָל פֶּעֱם
בְּסֵתֶר קוֹל הֲמוֹן רַעַם
עֲנִיתִיךָ רְאִיתָנִי
עַל מֵי מְרִיבָה סֶלָה
אֶבְחוֹן אֲנַסֶּה אִם בְּצַמָּא תֵּלֵה ׃

שמע עמי ואעידה בך - ישראל אם תשמע לי ׃

ט שְׁמַע עַמִּי וְאָעִידָה
בְּךָ זֹאת בַּעֲבוּר תָּחִי
וְיִשְׂרָאֵל בְּלִי דָחִי

אֲנִיעֵךְ וְאָנִידָה
אִם לִי בְּלֵב וּבְנֶפֶשׁ
תִּשְׁמַע וְאִם רַק בִּי תְּחַפֵּשׂ חֻפָּשׁ

לא יהיה בך אל זר ולא תשתחוה לאל נכר ׃

׃ זְכוֹר וּשְׁמוֹר וְלֹא יֶחְיוּ
בְּךָ אֵל זָר וְנִכְרָתָה
וְלֹא תִשְׁתַּחֲוֶה אָתָּה
לְאֵל נֵכָר אֲבִי נֶחְיִי
אַל תַּחֲזִיק נָא זֵכֶר
מֵהָאֱלִילִים מֵאֱלֹהֵי נֵכֶר

אנכי יהוה אלהיך המעלך מארץ מצרים מבית עבדים
ולא יהיה ׃

יא בְּמִצְרַיִם פְּקַדְתִּיךְ
יְדִדְךָ הוּא אֱלֹהֶיהָ
וּמֵאֶרֶץ מִשְׁנָאֶיךָ
אֲנִי אָז הֶעֱלֵיתִיךְ
פִּיךְ פָּתַח הַרְחִיבָה
לִי וַאֲמַלְאֵהוּ וְלֹא אַכְזִיבָה

ולא שמע עמי לקולי וישראל לא אבה לי׃

יב וְעַמִּי אָז שְׁבָחָנִי

וְלֹא שָׁמַע בְּרוֹב מֶרֶד

לָקוֹלִי הוּא כְּמוֹ פֶּרֶד

וְיִשְׂרָאֵל נְאָצָנִי

בָּחַר בְּאַרְחוֹת חֶדֶק

בָּז לִי וְלֹא אָבָה נְתִיבוֹת צֶדֶק

ואשלחם בשרירות לבם ילכו במועצותיהם׃

יג וַאֲרַגְּזֵתִי וְאֶשְׁלַחְתִּי

לְאָמִי בַּהֲלוֹם יָיִן

בְּשְׁרִירוּת רָאוֹת עָיִן

וְלֵב יָרִיץ וְנָנַחְתִּי

אוֹתָם וְיִסְתַּבְּסְבוּ

וּבְמוֹעֲצוֹתֵיהֶם בְּסוּס יֵלֵכוּ׃

לו עמי שמע לי ישראל בדרכי יהלכו׃

יד לוּ עַמִּי שֹׁמֵעַ לִי

לְאִמְרֵי קִשְׁטְ שֹׁמֵעַ

וְיִשְׂרָאֵל יְרוּעֵעַ

בִּלְכָתָם בֵּין שְׁבִיל יוֹשֶׁר
לוּ לִי תְּהִי נַמְשֶׁכֶת
נַפְשָׁם · וּבְרָכַי תְּאַוֶּה לָמֶת ·

כמעט לויבסם לכניע , זעל נריסם פעזיב ידי ,
טז אָזַי אַשְׁמִיד וְאַבְנִיעַ
כְּמוֹ רֶגַע מְשַׁנְאַיְמוֹ
וְכִמְעַט מַחֲטִיאֵימוֹ
אֲשַׁוֵּרָה וְאַבְרִיעַ
אֶת אוֹיְבִיו לַקֶּבֶר
עַל צוֹרְרָיו אָשִׁיב אָזַי יַד שָׁבֶר ·

מזכלי ידוד יכחשו לו ויהי עתם לשולם ·
יז מְשַׁנְאַי אֵל יְבַחֲשׁוּ
אָזַי לוֹ מִפְּנֵי פַּחַד
יְדוֹד · כִּי יָכֹל יַחַד
גְּאוֹנָם אָז וְיִבָּשׁוּ
וְיִהְיוּ לְעוֹלָם לָמוֹ
עִתָּם לְשַׁבֵּר לַעֲרוֹץ אוֹתָמוֹ

ויכילהו מחלב מטה ומצור דבש תסביעך.

יז וְאָז אֶל יַעֲבִילֶהָ:

דְּגַן חִטָּה וְכָר נִפְתּ

בְּהוֹד נְזֶר בְּמוֹ תוֹפֶת

לְפָנָיו יַעֲמִידֶהָ:

חֶלֶב יְבוּל אַרְוֶךָ

מְצוּר דְּבַשׁ תֵּינֵק וְאַשְׁבִּיעֶךָ

* * *

2.

מהר"י ז"ל בעת נחלק עם חכמי דורו על ענין הלולב וכתיומת בחומן שהיה לכדו כי' מפשיר ודבו עליו מברייו ומסלוהו ומלא למהר"ר פרץ לעזרו, וכה אמר.

רבים אומרים: זנתה תמר!
ואני יחיד, מה אענה ומה אומר?
עליך פרץ! להפוך בזכותה,
אמך היא לא תגלה ערותה.

* * *

3.

הנקמה. משל.

איש אחד נכנס יום אחד על פתח המלך, לבקש לו מחי' בקטלת הבהמים שמה; ובכה נם לחם מפרי המלך בתוך הבהמים, היום ובלילה ומובב רצה: ויאמר

לו היום, אהה אדוני! תנה לי מה להחיות את נפשי ואת נפש ילדי העטופים בראש: ויצחק לו הבליעל ויחרפהו ויאלך לו אבן לידו אשר שלח העני לקבל בה גמול טובו: ותעל חמת היום בקרבו לאמור, הגם אם נתון לא יתן לי מה לי ולו כי יחרפני היוס קבל העס: ויבקש בעת לקחת נקמתו ממנו, לולא תבמתו עמדה לו לבלתי הרבות מכאובו ונגעו: לדעתו כי ככבד הוא מכל עבדי המלך ואהוביו אהבו: אבן שמר את הדבר בלבו, ואת האבן בכיסו, עד בא יבוא אים נקם לו: ויהי אחרי הדברים האלה ויקלוף המלך על עבדו אשר נשא כי זדון לבו הסיתו למרות נם את בי אדוניו אשר אהבו: ויצו המלך עליו לאמור, הרכיבוהו על הסוסר הרחובות העיר ואמרו אל העס ואליכו הו אכניס ורפס ושיט חומות, וקראו לפניו ככה יעשה לאיש אשר המלך אבן בקלונו: ויהי כשמוע אותו העני אשר קרבו בשער המלך, ויזכור את האיש ואת אשר עשה לו ואת האבן: וימהר ויקחהו מכיסו וירן נס הוא החוסה להשליכו עליו ולהסיס לו גמולו ברקשו: ויהי בהקפו וירא את האיש ואת אשר נגזר עליו והנה הוא שבע קלון ובוז: ויפיק לבו ויעמוד פתאום כי נכמרו רחמיו עליו וקמתו שככה: וישלך את האבן מרגלו ויאמר, לא, כי לא אקח נקמתי מאיש מוכה ונגוע כעוני: וישב אל ביתו ויאמר.

אבל הנקמה לא — תועיל ולא תאות לבעליה!

בי — אם אדיר האויב סבל הנוקם;

ואם נדכה נקלה הוא אבזר. — — —

ב

מכתבים

על דבר הכרת מיגוד הבניס ברחוב.

פרק רביעי *)

מיום היותה, בעברות נולדה

גם

*) עיין המשך בשנת התקמ"ד קכ"ו עד ק"כח.

גַּם בַּעֲבֵירוֹת יִמָּלְאוּ יָמֶיךָ;
כָּל הַחֲטָאִים מִבְּנֵי אִישׁ נִכְרָתוּ,
לוּ נִבְרְתָה מִתּוֹךְ בְּנֵי עַמֶּיהָ — !

גם הקנאה מדה גרועה למאוד; ואם מניעו בעלי מדה זאת, החפץ לבד נפל על ההוריס או על המחנכים, וכאשר המדה הזאת תחלה לשרוש בלבבם, יהיה טורח הרבה ועמל גדול להכרית מקרבם התכרון הזה בעת יגדלון. וישן שהילדים מנעוריהם יש להם כטיעו תפן פכיוני לקנת ברייעהם, ולבקש נ"כ מה שהם רואים ביד אחר, לכן חיוב על ההוריס להשגיח בהשנחה מעולה ושקידה מרובה על זה, מכלי לתת תקומה לתדה המגונה הזאת שלא תצח מכח אל הפועל לגמרי, ואולם אם בבר פרצה לנאת ולהתגלות מעט מועיר, מאוד יעיטו עין לבוא בתחבולות להכריתה ולהשמידה, לבנות דיק ולשפוך סוללה, מוק וגבול יעיטו בל תעבירכה. ורחטית דבר לא יעשו הבדל בין הבניס, לתת לאחד פי שניס על חלק האחר, או להלביש לזה בגדי מצי ורקמה ולהאחר בגדיס פשוטי הערך, כי בזה ישירו ויפיטו בחלת הקנאה הלוהטת תחת עפר השמרת, ובעת בואס בימיס, הלא הולך וכוער, וכלבבה תבער, ותאכל בקנה המידות היקרות, ואחריתם יקנאו אל כל מה שחסר להס, כי מסורש הקנאה תצאן הרבה מדות רעות, שנאה, בעס, רדיפת המותרות, בצע, רע עין, ונרות רבות ורעות כרוכים בעקבותיה, נעו מעגלותיה אל דאבון נפש, בעס ומכאובים, מגיעת לב, תוחלת נכזבה, תוכל את בשרו כמו שחמרו הרבה בניהים על תכונת הים המקנא, ורקב עצמות קנאה, ופותה תמית קנאה, תסיור שערות בשרי בוכרי קן כל מקנא — !

ראוי כח, ממה שחמרו חז"ל, לעולם אל יעשה אדם בנו בין הבניס, שבשביל משקל ד' סלעיס נזילת שנתן יעקב ליוסף נתקנאו בו אחיו ונתגלגל הדבר וירדו אבותינו למצרים, ומה גדול כח הקנאה, שיסבב כמה רעות עד דור דור, ואין רואי יכולן להזהיר ממנו, ולאחך הילדים מנעוריהם שלא ידבק בהומה בידם מן המדה הזאת, אולם כדי לזרז הילדים ולהלהיב התשוקה בנפשם, שיביא האחד פרון ושוקד ללמוד

ללמוד כמו האחר רחוי לפי שפה לתת יתרון במעט להאחד בחיזה ענין להיות למוסר להסכי , ואחרי מסכיל לפי העת והמקום והענין ! אולם אם ירגיש האב שתכונת נפש הבער פוטה אל מדת הקנאה , צריך למנוע ממנו דוקא מה שמשתוקק , וכבה יעשה כל הימים עד שהוסר מחרון הוא מקרבו .

עוד יפים על לבו להדריך הבער בין לאנשים יקריס ויורהו (כאשר יוסיף שנים ויוסיף דעת) לין האם שנים ושמחים בחלקם , ינילו לחתת אלהים אם מעט ואם הרבה , לא יקנאו לעושר , לא ירדפו להון , ולא יבקשו טובות הזמנים הנעדרות מהם וילמוד אותו ללכת בעקבותם ; גם ילך עמו בחברת חבירי לב , המקנאים ברע עיניהם לכל אדם (כי הדבר ניכר יתר מכל הפכו) ; הגם שים להם כל הרחי כסף וזהב לופיר , לא תגיע להם הקנאה ליהון , והמה יכלו ימיהם בדאגה , ומצטערים לעבור חיל ולא יזכרו מטובם , ואם על דרך זה יורהו את מסרון הקנאה ועוכב בעליה , שכל הצרות והמלוקות , כלין עיניהם דאבת נפש ומורת רוח בופליה בחלקה , שוחת נורל כל רע עין , זה בחלת כל מקנאים , ע"י כן יחדל הבער ממרחה עיניו תמונת הקנאה תבהלהו , רגליה יורדות מות , ואל רפאים מעגלותה , אז ירחיק מעליה דרכו , לא יפלם בנתיבותיה , כי אם להסתבות יקרא , היא תנחיל אוהביה שסון וגיל , דרך ניתה יצעד , וישמור מזוזות פתחיה , למען ימצא רצון בעיני אלהים ואנשים !

בללו של דבר , שהמורה צריך השתדלות להרגיל תכיניו בכל מדה טובה , ולנטות בפניהם כל מדה רעה עד שיכירו המסרון בדעתם ברור גלוי , וזה תועלת גדול . ולדעתי לא טוב ונאה להכריח ולמות התנים שיבושו לבקש סליחה על חטאם והמרותם , בעוד שאינם מכילים מעצמם ענין החטא , כי הבקשה תהיה רק מפיה ולחוץ , ולבם בל עמם , ומה יועיל בקשת הסליחה , והוא לא ידע שחטא ? הלא בפיו תחנונים ידבר , ולבו בל עמו , וע"י כן ירגיל עצמו לתחפה וחלקלקות , וזו דעה חולה תאכל ממנו טובה הרבה ! אך ענין אחר הוא כשמכיר שגיאותיו וקרחונו , ומבין המעשה אשר עשה ויבטיח להזהר ממנו , אז לבו כשבר בקרבו , וילך מעצמו לבקש סליחה מבלי הכרח ואונס כלל , כי כחטא נכד , יכבד חטאו על לבו עד אשר ישמע מפי מוריו שנמלא לו , אז

פיו ולבו שווין, מחשבותיו ונטוי שפתיו יחד יכונו ללכת מעגל טוב.

ועוד רצוי לכל מורה משכיל לספר לנערים מהקלקולים והמאורעות שנמשכו מרוע שמירות הנזכרות, כדי שיתנו על לבם לעזבם, כי הסיפורים כאלה מועילים מאוד, לרדת יחדרי בטנם, לעשות רושם בלבבם, יביאו לאחריתם ומה פעלו המידות הרעות, ויזהרו ללכת בדרך עקש, ומה פעלו המדות הטובות; ולחמרו לבו וללכה בעקבות תמימי דרך, מורנו דרכיהם ובחורה נרחה חור!

ש — ם.

ג

יפקד מקומו

ד

תולדות הזמן

נדיבי עמים נאספו פה קהלתנו דעסויא יע"ו בימים המקודשים בין י"ב לסוכות תקמ"ו לפ"ק לפקח ולתקן המעוות הנעתרם בעו"ה זה כמה שנים ללא תורה ויסראל לא ידע עמי לא התבונן בטול תיבוקות במקרח ומסבה וגמרח ואין רואה ואין מגיד דברין ליעקב ללמוד לעם הדרך תאר יעשון. ובפרט בני עכיים החומללים המגודלים בכעוריהם מנוערין מכל בחין להם מלמד להועיל שחין יד לאביהם מגבת, כדי נורך שכירות המלמד ומה מחוד הפליגו חכמינו ז"ל בענין ביטול תורה ובפרט בהבל שחין בו ממש. ונם בני העשירים אין כח בכן יפה בגידולין לתורה על דבר חשר לח קדמו אביהם במופר הבכל כי ירחו כי לחולת יד של בני תורה ועמל ועזוב בחין מפוק וידוע מה שדרשו חכמינו ז"ל על פסוק חשר לח יקים ונו'

וגו' וכן על עץ חיים למחזיקים • ועל זה היה דוד לבנו פה קהלתינו יע"ץ • לכן התוועדנו יחד כל איש אשר רוח אלהים בו בתיקון את כל המעשה אשר נעשה עד הנה • ועד הנה עזרנו ה' בחמלתו ובחסדו בתפיסתנו לחסוך ולכנום בשערי דמעות וכל בני קהלתינו יע"ו נתנו יד להזיל זהב ובסף כל איש כפי נדבת לבו וגם התחייבו את עצמו לתת דבר קצוב לשבועות ולחדשים . וכן קימו וקבלו עליהם לבני בני מדיבתנו יע"ו • וזה קמו פ"ומ דקהלתינו בגירוף ת"י לבנים ובנו בית מיוחד לבית המדרש וללימוד הילדים וכבר ברוו איש לחד לומד לדק היושב ברחשוכה ולומד בבית הגדול • וידם לחזות עוד לשכור בני מלמדים לאשר לא מבני קהלתנו כמה לילדים • ועל זה נעשו ונכתבו גבולים ורושי מצבות וכשירים יחידי סגולה • ומס ירחים ה' את גבולנו מגדיבי עמנו להיות מוסיף והולך עוד לומדים המוחזקים ללמוד וללמד דעת להעמ קדם ועוד מלמדים לאלפ בלמן במקרא ומשנה וגמרא • על כן לבקשו חתימת מטה בגירוף וכידיעת כל בני קהלתינו יע"ו לבקשו מבקשים בני כל איש אשר ידבנו לבו לעלות על רוחו הטהור לגדב לדבר מצוה רבה כזה שברו איתו ופעלתו לפניו יהלך צדק וכל איש העולה במעלת הקדש לגדבה הרי זה יעלה בפי רננו הטוב לתת מדי קדם בחדשו או למלאת השנה • ואת לדעת שלא על הילדים מבני קהלתנו לבד יגאנו רק על הקרובים והרחוקים מקהלתנו אם המצא יחצא בשר שזכה את תורתו ומופשר לקבל טהרה לבאנו מקבלים אותו ליוצא בהן • וזכות זה גוכה לרחות בבנין המקודשה • ותחזר ליושנה עטרה • לרחות ולירחות בבית הבחירה • זו תורה וזו שברה :

ביום יום ג' ה"ר תקום ניון לפ"ק

הקטן שמחה בא"מו הגאון המפורסם אמתי מוהר"ר צ"ה זצל"הה חונה פה ק"ק דינסוויא יצ"ו :

בנימן בן הירש שוואב ז"ל
הקטן ירמי' בריי"ק ז"ל
הק' מאיר ב"ר ליב יפה זצ"ל
הק' אברהם ב"ה קאפמן ז"ל
הק' טיבלא שוואב

הק'

הק' משה מוויטצענהויזן
הק' מאיר פירדא

ויען שאמרו חכמינו ז"ל כל התחלות קשות ומלוה זו חשובה מאוד להיות לריח ניחוח לה' נתת רוח לפניו שתמיד וכשעה רצונו ושמחה גדולה ישמח ה' בתומרים לו בית ה' כלך כי תכוני הרוחה שמחת ה' היתה זאת היא נפלאת בעיני שמיד שהשמיע ה' את קולו לפני תילו בקהלתנו יע"א לשמוע קול שופר שפרו מעשיהם ומדעו רוח נכון בקרבם לתקוע יתד במקום נאמן להחזיק התורה בכל חופניה הן ללומדים ומפלגים שילמדו דעת את העם ותם יפגע בהם היצר ימשכהו לבית המדרש ולמדו עם תלמידים הנוכים והן לתנוקות של בית רבן בעלי מקרא ומשנה וגמרא ותם הן גדיים הן תייסים ויגדיל ויאדיר גם לבניהם שהם משתר הקהלות הקדושות ומקום קהלתנו יע"א מוכשר לקבל תורה וגם אני הכותב מתכבד עצמי ללמוד עם כל מי שרוצה ללמוד בחכם בלא שום שכר כלל מה שלבו חפץ הן מקרא הן משנה הן תלמוד הן מדרש הן פוסקים הן קבלה הן פלפולא חריפתא בכן מי שבתורת ה' חפצו ומיומין בה' כי הוא נותן כח לעשות חיל והוא מעשיר ומורים ומותן תייס ומזון יכבד את ה' מהונו לתת כבוד כפי הסגת ידו וכל המרבה למפר הרי זה משובח כי יקציב ה' ויכתוב בספר זכרון לפניו וקדוש יאמר לו ויכתב עם כל הצדיקים הכתובים לחיים בירושלים ויהי כשלו מוטל בין גדולי רומי המתלוננים בגל שדי ומלך ביפיו תחזנה עיניהם כמו שדרשו חכמינו ז"ל על גל התכלת בגל הכסף וכתוב להיות מחותם שכאמר בם לכן בחרבם משכה ירשו. וכיום ישראל נושע תשועת עולמים ולא יכושו. הכ"ד הק' שמחה הכ"ל.

ה
בקורת ספרים חדשים

משפט על ספר יריעות שלמה *)

הדבר נראה בעליל שהיום תשר השבים שעה קודם כן החמה, לא יבוא כלל בשם מהיר,

*) עיין במשפט לשדי שנת תקמ"ה.

מהיר, וולתי הסגי לבדו, אשר מבלי שהיה צריך להסכים, אע"פ הסליס סיעור כתיבתו בזמן הברלה, לו נמשפט המהירות. מפני שהרחקון שמה שהסכים, היה מפני שחתן לעשות תפקידו ולהסליס כתיבתו, כדי להתחיל המלאכה החמרת בזמנה, והיה מרגיש בעצמו מסרון הזריזות, והיה צריך **להפסיד** ולחסר מזמנו ולהקדים מעשי הכתיבה, וא"כ יכונה בשם **מקדים**; כי הלא אין קבר בו שום רושם זריזות ומהירות בעצמות עניו הכתיבה, כיון שהפסיד מזמנו, ולו עמד כדרכו עם הכן החמה כמו הסגי לא היה יכול להתחיל המלאכה הסגייה.

ואולם נראה לדעתנו הורחות הגרדפים הללה על חופן זה, ובהיות שאין מחיובינו עתה ללמוד כ"א לדרוש ולבקר, על כן נקצר, ונמילים מעטים נתעורר ונרמוז לבד על העניו העמוק.

המהירות נחלקת לשתי מחלוקות אם **בבחינת הפיעולה** דהיינו מי שהוא זריז ומהיר לפעול בחריצות וכשרון המעשה מעשי ידי אמן, כמו עט סופר **מהיר**; אם **בבחינת הזמן** דהיינו מי שעושה הדבר בהמשך זמן מועט כמו מדוע **מהרתן בוא היום** או **בבחינת שניהם באחד**, והיא קנין מעלה מעולה ויקרה למי שנמצא בקרבו התכונה הטבעית הזאת, ולפי ההגעה הזאת תשתמש הורחת מלת מהר על הזריזות על יד הפעולה או על יד הזמן, או בבחינת שכחם יחד ונם מה שנלוה חליו ההשללה על הזריזות כלי התיישבות הדעת כמו **נמהרי** לב, והורחת מלת **חש** נופל על הזריזות על יד הזמן לבד, כמו **חושה ואל תאחר**.

דף כ"כ **"אחר, מהמה, בושש,** המונח המשותף **"מחלה** השמות הוא מתקת ההמשך הזמני בדרך כלל,

"כלל, שיהיה שם המשך יש בו יותר מך
"רגעים מהשם הטבעי שלו, (זוימים) (מי
"שים לו עיכוב ירחה ויבין שהביאור והתרגום
"הוא חושך ולא אור) והמבדיל ביניהם הוא
"עצמו הענין המבדיל בשמות המהירות, להיות
"המהירות והאיחור מיוחסים בכמה בסוג אחד
"שהוא בשתות המשך הזמני אם לקצר ואם
"להאריך תמיכה בדרך מהופך להיות האיחור הפך
"המהירות ומתנגדו. וכבר בארנו למעלה שהשם
"מהר הוכח על מהירות ההשכמה, כן הוכח
"שם אחר על האיחור על נד ההפוגה,
"וכמו שהוכח שם חש על הקטנת המשך
"הדבר עצמו דומת השקפה על מעמד אחר,
"כן הוכחו שם מהמה ובושש לפי ההכחה
"הרחוקה על מיתית המשך הדבר בבחינת
"עצמו והעשותו בעל כמות וזמני מרוכה מכמות
"הרחוי לו בטבע.

"ויוצא למו מזה, שים כ" מיני שיהוי,
"כ"א שהוא לשבח, כ"א שהוא
"לגנאי, וזה בחילוף הוא המבדיל בשמות
"מהמה ובושש, כי הוכח שם מהמה על
"השיהוי לשבח, דהיינו בשיעור מומר הדבר
"לשיהיה שיהוי, ובושש שם בושש על השיהוי
"שהוא לפגם ושיאבו רחוי להיות."

חתימה בדף השמוך.